

Warszawa, dnia 29 marca 2007 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-555334-VI/07/ST

00-090 Warszawa Tel. centr. 022 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 022 827 64 53

Pani Elżbieta Kruk

Przewodnicząca Krajowej Rady

Radiofonii i Telewizji

Szanowna Pani Przewodnicząca

Do Rzecznika Praw Obywatelskich nadchodzą skargi od osób, które przed wejściem w życie ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. Nr 85, poz. 728 ze zm.) korzystały ze zwolnienia z opłat abonamentowych, zaś obecnie, z uwagi na brak z ich strony stosownego oświadczenia, są wzywane do uiszczenia zaległej opłaty wraz z odsetkami.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o opłatach abonamentowych zwalnia się od opłat:

- 1) osoby, co do których orzeczono o :
 - a) zaliczeniu do I grupy inwalidów lub
 - b) całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji, na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), lub
 - c) znacznym stopniu niepełnosprawności, na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 ze zm.), lub

- d) trwałej lub okresowej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25 ze zm.), którym przysługuje zasiłek pielęgnacyjny;
- 2) osoby, które ukończyły 75 lat;
- 3) osoby, które otrzymują świadczenie pielęgnacyjne z właściwego organu realizującego zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej lub rentę socjalną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub innego organu emerytalno - rentowego;
- 4) osoby niesłyszące, u których stwierdzono całkowitą głuchotę lub obustronne upośledzenie słuchu (mierzone na częstotliwości 2000 Hz o natężeniu od 80 dB);
- > 5) osoby niewidome, których ostrość wzroku nie przekracza 15%.

Zgodnie z art. 4 ust. 3 ustawy o opłatach abonamentowych zwolnienia przysługują od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono w placówce operatora publicznego oświadczenie o spełnieniu warunków do korzystania z tych zwolnień i przedstawiono dokumenty potwierdzające uprawnienie do tych zwolnień.

Równocześnie ustawodawca w art. 12 ustawy o opłatach abonamentowych określił, iż zachowują prawo do zwolnień od opłat abonamentowych osoby, które korzystają z tego prawa na podstawie dotychczasowych przepisów, pod warunkiem złożenia, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, oświadczenia, o którym mowa w art. 4 ust. 3. Ustawodawca postanowił zatem respektować dotychczasowe zwolnienia od opłat abonamentowych, obciążył jednak ich beneficjentów obowiązkiem złożenia oświadczenia o spełnieniu warunków do korzystania ze zwolnienia.

Obowiązujące przed wejściem w życie ustawy o opłatach abonamentowych przepisy § 4 rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 27 czerwca 1996 r. w sprawie

opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych (Dz. U. Nr 82, poz. 383 ze zm.) w istocie w sposób analogiczny określały krąg podmiotów zwolnionych z uiszczania opłat abonamentowych. Stąd też na tle art. 12 ustawy o opłatach abonamentowych pojawia się problem, czy w stosunku do tych podmiotów, które pod rządami poprzednio obowiązujących przepisów oraz nowych przepisów posiadały prawo do zwolnienia z opłat abonamentowych konieczne było formułowanie warunku złożenia oświadczenia w celu zachowania zwolnienia.

Zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich w związku z powyższym treść art. 12 ustawy o opłatach abonamentowych należy poddać ocenie z punktu widzenia konstytucyjnej zasady zaufania obywateli do państwa i prawa wynikającej z art. 2 Konstytucji RP. Wyraża się ona w stanowieniu i stosowaniu prawa w taki sposób, aby nie stawało się ono swoistą pułapką zastawioną na obywatela, który powinien móc układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na prawne skutki nie dające się przewidzieć w momencie podejmowania decyzji. Ponadto jego działania, podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem powinny być również w przyszłości uznawane przez porządek prawny. Zasada bezpieczeństwa prawnego nakazuje poszanowanie przez ustawodawcę istniejących stosunków prawnych. Stąd też dokonywanie w procesie stanowienia prawa, nieusprawiedliwionych żadnymi okolicznościami obiektywnymi, zmian narusza zasadę demokratycznego państwa prawnego (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 kwietnia 2000 r., sygn. akt K 8/98).

Przenosząc te ogólne uwagi na grunt art. 12 ustawy o opłatach abonamentowych trzeba wskazać, że nie znajduje żadnego obiektywnego usprawiedliwienia nałożenie na osoby w podeszłym wieku oraz osoby o wysokim stopniu niepełnosprawności obowiązku ponownego dowodzenia okoliczności, które z punktu widzenia doświadczenia życiowego w sposób oczywisty nie mogły ulec zmianie. Jest bowiem oczywiste, że sytuacja osoby, która pod rządami poprzednio obowiązujących przepisów uzyskała zwolnienie z uwagi na

udokumentowany fakt ukończenia 75 lat czy też osoby niewidomej bądź niesłyszącej, nie uległa zmianie. Stąd też rozwiązanie zawarte w art. 12 ustawy o opłatach abonamentowych nakładające na te osoby obowiązek ponownego świadczenia o swoim kalectwie czy też podeszłym wieku może być postrzegane jako swoista szykana władzy publicznej wobec tych osób.

W konsekwencji - zdaniem Rzecznika Praw Obywatelskich - treść art. 12 ustawy o opłatach abonamentowych jest niezgodna z konstytucyjną zasadą zaufania obywateli do państwa i prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

Uwagi powyższe przedstawiam Pani Przewodniczącej stosownie do art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) z prośbą o ich rozważenie, a także - jeśli Pani Przewodnicząca je podzieli - z prośbą o podjęcie czynności zmierzających do zmiany krytykowanego stanu prawnego. Będę również wdzięczny za wskazanie, czy Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji zamierza w stosunku do osób, które spełniają warunki określone w art. 4 ust. 1 ustawy o opłatach abonamentowych i które złożą stosowne wnioski, skorzystać z uprawnienia do umorzenia należności z tytułu powstałych zaległości.

Zpoważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich